

ΑΛΗΘΙΝΟ

„Καὶ διὸ σὲ εἶδα ποτὲ δάκρυα νὰ χύσῃς
Παρὸν λίγη στιγμὴ πρὶν μὲ ἀτιμήσης·“
Σολωμός.

I

ΤΑΝ ὥμορφη καὶ μοσχοβολισμένη σὰν τοῦ μαγιοῦ τὸ τριαντάφυλλο καὶ ἡ πρώτη στὴ δουλյὰ καὶ στὴ φρονιμάδα μέσ' στὸ ἔργοστάσιο· εἶχε Φηλὸν ἀνάστημα, χρυσᾶ μαλλιά καὶ μαχῦρα μάτια (πρᾶγμα σπάνιο) μὰ τὰ καλλιτερά ἀπὸ τὰ χαρίσματά της ἥταν ἡ γλύκα τῶν ματιῶν της, τῶμορφο χαμόγελο ποῦ ἐστόλιζε πάντα τὰ κοραλλένια χεῖλια της, καὶ ἡ σεμνὴ περιφάνεια ποῦ ἔκυβερνούσε ταῖς πράξαις καὶ τὰ λόγια της. Σ' ἔνα λόγο ἥταν ὥμορφη καὶ τιμημένη κόρη ἡ Ἐλενίτσα. Ἡ δασκάλα δταν ὠμιλοῦσε γι' αὐτὴ σταῖς σύντεχναις της καὶ σταῖς κυρίαις ποῦ ἔρχουνταν νὰ βλέπουν τὸ κατάστημα ἐπαίνευε τὴν προκοπήν της καὶ τὴν φρονιμάδα της, μὰ πάντα τὴν παρώμοιαζε μὲ τοὺς ἀγγέλους ποῦ ζωγραφίζουνται σταῖς θύραις τῶν ἐκκλησιῶν. Καὶ ἥτον ἀληθινὰ ἄγγελος ἡ Ἐλενίτσα ἡ μεκρὴ ὄρρανή, τὸ καμάρι τῆς χαροκαμένης μάνας της.

„Οταν πρωΐ πρωΐ τὴν ἔβλεπαν μονάχη στὸ δρόμο ὅλοι τὴν καμάρων καὶ οἱ νηοὶ ζουρλαίνονταν γι' αὐτή. Προχτές ἔκλεισε τὰ δεκωχτῶν χρόνια της καὶ ὡς τὴν ἡμέρα ἔκεινη σκέψι οὔλη δὲν εἶχε παρὰ τὴν αγάπην της μάνας της καὶ τὴ δουλιά της, τῆς ὀμιλοῦσαν ἡ σύντεχναις της, τῆς ἀνοιγαν τὴν καρδιά τους σ' αὐτή, τῆς ἔλεγαν ταῖς ἀγάπαις τους, τὰ βάσανά τους καὶ ταῖς εὐτυχίαις τους, μ' αὐτὴ μὲ τὸ γλυκὸ χαμόγελο πάντα καὶ τὸ περήγορο λόγο στὰ χεῖλη, ἐμοιράζότανε μ' αὐταῖς τόσο τὴ θλῖψι σοσο καὶ τὴν εὐτυχία τους χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὴ γλύκα τῆς εὐτυχίας ἔκεινης, τὰ φαρμάκια ἔκεινου τοῦ πόνου, ποῦ ἐνωμένα καὶ τὰ δυὸ κάνουν τὴν ἀγάπη!“

„Ηταν ἄγουρη ἀκόμη καρδιά, μπουμποῦκι γεμάτο εύωδῆ μὰ ποῦ δὲν ηὔρε καιρὸν ν' ἀνοιξῃ τὰ φύλλα του. Μερικαῖς ἀπὸ ταῖς σύντεχναις της δὲν τῆς ἐπίστευχν δταν τὴν ἔρωτούσαν— ποιὸν ἀγαπᾶ; ἐσύ— αὐτὴ ἀπαντοῦσε ξερὰ ξερὰς κανένα. —Εἰσαι σιγανοπόταμο, τῆς ἔλεγε ὡργισμένη ἡ μιά· ποιὸς ξέρει μὲ πότους κάνεις ἀγάπη, τῆς ἔλεγε ἡ

ձλλη καὶ ἡ φρόνιμη Ἐλενίτσα ἤκουε τὰ φαρμακερά τους λόγια καὶ τὰ περιγέλλα τους καὶ τὸ χρῶμα τῆς ντροπῆς ἀποκοκκίνιε τὰ ῥόδινα μάγουλά της.

Ἐθλεπε ἡ μάνη της τὴν ἱσυχία τῆς καρδίας της καὶ τῷχε κρυφὸ καμάρῃ· «ἄν δλα μοῦ τὰ στέρησε ὁ Θεός, μᾶδωκε φρόνιμη καὶ καλὴ κόρη,» ἔλεγε μὲ τὸ νοῦ της.

Δυὸ ἐλπίδες μονάχα εἶχε ἡ πολύπαθηστὸν κόσμο, νὰ ἴδῃ παντερεμένη καὶ εὔτυχισμένη τὴν Ἐλενίτσα της καὶ ἀξιωματικὸ τὸ Γιώργη της τὸν ὕμορφο λεβέντη ποῦ ἦτο λοχίας ἀκόμη· τὰ δυό της ὄρφανὰ ποῦ μὲ ἔρωτα καὶ αἴμα ἡ δύστυχη ἀνάστησε.

II

Ἡ ζωὴ εἶνε ἔνας πόλεμος ποῦ κάνουν ἀναμεσό τους τὸ καλὸ καὶ τὸ κακό, χαρὰ στὴ ζωὴ ποῦ γι' αὐτὴ τὸ καλὸ νικήσῃ, χαρὰ στὴ καρδία καὶ στὰ κότσια ποῦ μπορέσουν νὰ σταθοῦν ὄρθια στὸ πόλεμο, ἡ νίκη εἶνε ἀνεχτήμητη καὶ ἡ εὐτυχία ποῦ τὴν ἀκολουθάει δὲν ἔχει σύγκρισι μὲ καμμία ἀπὸ ταῖς εὐτυχιστὶς τοῦ κόσμου. Ἀλλοյὰ στὴ ζωὴ ποῦ δὲ γυμνασθῆ ἀπὸ τὰ πρῶτά της χρόνια γιὰ ἔνα τέτοιο πόλεμο· τὸ κακὸ θὰ τὴν εύρῃ ἀπροετοίμαστη. Ἀκόμη περισσότερο ἀλλοιὸ καὶ ἀλλοίμονο στὴ ζωὴ ποῦ εύρισκεται σὲ κοινωνία σάπιχ, ποῦ δλα εἶνε φαρμακωμένα ἀπὸ τῆς σαπίκας τὸ μόλυσμα, διπάν οσο κι' ἀν εἶνε προετοιμασμένη, ὅσον καὶ ἀν εἶνε ἡθικὴ ἡ ζωὴ ἐκείνη, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ φαρμακισθῇ, ἀροῦ ὁ χῶρος ποῦ ζῆι εἶνε φαρμακισμένος!

Ἡ ὕμορφη Ἐλενίτσα δὲν ἔμεινε ἀδασκάλευτη ἀπὸ τὴ μάνα της. μέρα καὶ νύχτα ἡ δύστυχη της ἔλεγε :

— «Ἔχει τὸ νοῦ σου, κόρη μου, μὴ πλανηθῆς ἀπὸ τὰ λόγια κανενός, μὴ δώσῃς πίστη ποτὲ στὰ δάκρυα καὶ στους ὄρκους ποῦ μπορεῖ νὰ σου κάμουν οἱ νηοὶ γιὰ νὰ κλέψουν τὴν ἀγάπη σου, γιὰ νὰ πάρουν τὴ τιμή σου. Φυλάξου ἀπὸ αὐτὸ τὸ πειρασμὸ ποῦ μὲ χλιια δυὸ πλανέματα πέρνει στὰ δίχιυα του τὴν ἄκακη νειότη, τὴν ἀθώα παρθενία. «Ἐνα κορίτσι σὰν κι' ἐσένα τίποτε ἄλλο δὲν ἔχει στὸν κόσμο ἀπὸ τὴν τιμήν του· φυλάξου, παιδί μου, κράτα τὴν πνοή σου ὅσο μπορεῖς, γιατὶ κι' ὁ ἀγέρας ποῦ ἀναπνέει κι' αὐτὸς φαρμακωμένος εἶνε . . .

«Ἀκουγε ἡ Ἐλενίτσα τὰ καλὰ λόγια τῆς μάνας της καὶ τὰ δάκρυα τῆς ἥρχουνταν στὰ μάτια ἀπὸ θλῖψι καὶ τὰ κατακόκκινα μάγουλά της ἐφλογίζουνταν σὰν τὸ ἀναμμένο σίδερο ἀπὸ ντροπή.

Τὴν ἔθλεπε ἡ μάννα της καὶ τῷχε κρυφὸ καμάρῃ!

Μὲ τέτοιαις ἀγιαις ἐλπίδαις περνοῦσε ταῖς μέραις της, μὲ τέτοια χρυσᾶ ὄνειρατα ἀπεκοίμιζε τὸν πόνο τῆς χηργιζῆς της καὶ τῆς ὄρφανυας.

Μὲ τὰ χρυσᾶ μαλλιὰ καὶ τὰ γλυκὰ καὶ μαύρα μάτια τῆς Ἐλενίτσας ποῦ μονάχη πήγαινε καὶ ἥρχουνταν ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιο μὲ τὴ σεμνὴ περιφάνεια της καὶ τὸ λιγερό της ἀνάστημα, τὰ χρυσᾶ μαλλιὰ καὶ τὰ μαύρα μάτια τρέλαιναν τὸν κόσμο κι' δλα τὰ στόματα μιλοῦσαν γιὰ τὴν ὕμορφιά της, δλα τὰ μάτια ἑλγητηκαν μὲ ἀνγίθικη ἐπι-

θυμία ἐπάνω της. Μερικοὶ τὴν ἀρετὴν τῆς τὴν ἐνόμιζαν πεῖσμα καὶ οἱ περισσότεροι τὴν σεμνήν περιφάνειαν τῆς τέχνης πλαστήν.

Οἱ πειρασμὸς σηκώθηκε στὸ ποδάριον τῆς κι' ὁ πόλεμος ἀρχισε γι' αὐτῇ!

III

"Ἐνα τέταρτο τῆς ὥρας δρόμο καὶ περισσότερο ἦταν τὸ σπίτι τῆς Ἐλενίτσας μακριὰ ἀπὸ τὸ ἔργοστάσιο καὶ γὰρ νὰ περάσῃ αὐτὸ τὸ διάστημα κάθε πρωὶ καὶ βράδυ ἔκεινη μονάχα τὸ γνωρίζει τὸ ἄκουγε ἀπὸ τοὺς διαβάταις. Ἀπὸ τὸν πλούσιο καὶ εὐγενῆ λεγόμενο κύριο ὡς τὸν στερνὸ χαμάλη ὅλος τῆς ἕρριχταν κι' ἀπὸ ἔνα λόγο: — μ' ἐτρέλανες, μαυρομάτα μου, τῆς ἔλεγε ἔνας περαστά, μ' ἔζουρλανες, χρυσούλα μου, ὁ ἄλλος, τῆς πέταγαν φίλιξ κρυφὰ κι' ἀνδιάντροπα απέδω, βρωμερὰ λόγια ἀπ' ἔκει, τὴν κατασταύρωνε δηλα αὐτὴ ἡ παληανθρωπία τοῦ σαλονιοῦ καὶ τοῦ ὅχλου, τόσο ποῦ τὴν ἔκανε συχνὰ νὰ σκάνη τὰ κλάυματα.

Τὴν πειραζαν γιατὶ τέτοια εἶνε ἡ μόδα σήμερα κι' ἀπὸ τἄλλο μέρος γιατὶ τὴν ἔβλεπαν μονάχη καὶ ἀπροστάτευτη στὸ δρόμο της.

Μονάχη ναί, γιατὶ ἀπὸ δύο φοραῖς ποῦ ἴπηρε δυὸ σύντεχναὶ τῆς μαζὸς τῆς καὶ ταῖς εἰδὲ νὰ σκήνωνται στὰ γέλοια καὶ νὰ ἀποκραίνουνται στὰ βρωμερὰ καὶ πειραχτικὰ λόγια ποῦ τοὺς ἔλεγαν, πήγαινε κ' ἔφευγε μονάχη τῆς ἀπὸ τὸ ἔργοστάσιο. «Παρὰ μὲ τέτοιας συντροπιαῖς καλλιτέρα μονάχη», ἔλεγε.

"Ἐνας μονάχα ποῦ ἀπὸ πολὺ καιρὸ τὴν συναντοῦσε ταχτικὰ τὸ πρωὶ καὶ τὸ βράδυ αὐτὸς μονάχα δὲν τῆς εἶπε ποτὲ λέξι, δὲν τὴν πειραζε ποτὲ οὔτε μὲ λόγο οὔτε μὲ νόημα, κι' αὐτὸς τῆς ἔκαμε ἐντύπωσι. Ἀνάμεσα σὲ τόσους εὐρέθηκε ἔνας καλός, ἔνας τίμιος, ἔνας ἥθικὸς ἄνθρωπος. Εἶνε ἀλήθεια πῶς τὴν κύτταζε πάντα στὰ μάτια, μὰ τὴν κύτταζε τόσο γλυκά, μὲ μιὰ τέτοια συμπάθεια ποῦ σὰν νὰ στὴν συμπονοῦσε. Ἡταν ἔνας ὠμορρός νέος, Φηλὸς τ' ἀνάστημα, καλοτυμένος, εἴκοσι ὡς εἴκοσι δύο χρόνων, μελαγχρινός, μ' ἔνα λεπτὸ πουστακί άμεστο ἀκόμη, σκεπασμένος πάντοτε μ' ἔνα σταχτὶ ἐπαμουστακάνι ἀμεστο ἀκόμη, σκεπασμένος πάντοτε μ' ἔνα σταχτὶ ἐπαμουστακάνι, κουμπωμένο ἀπὸ τὸ λαιμὸ ὡς τὰ γόνατα, πλούσιος, τοῦ νωφοράκι, κουμπωμένο ἀπὸ τὸ λαιμὸ ὡς τὰ γόνατα, πλούσιος, τοῦ συρμοῦ, περήφανος στὴ θέσι του! Τὸν ἔβλεπε πρωὶ καὶ βράδυ ταχτικὰ στὸ δρόμο τῆς ἡ ὠμορρφη Ἐλενίτσα καὶ μονάχη τῆς ἀποροῦσε πῶς τόσο ταχτικὰ τὸν ἔβλεπε. Αὐτὸ τὸ ταχτικὸ τῆς κέντησε τὴν πειρέτοσο ταχτικὰ τὸν ἔβλεπε. Μίχν ἡμέρα πρὶν ἀκόμη βγῆ ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς τῆς ἦλθε στὸ νοῦ ὁ μελαγχρινὸς νέος, ἐνόμιζε πῶς ἔκεινη τὴν ἡμέρα δὲν θὰ τὸν συναντοῦσε, δὲν θὰ τὸν ἔβλεπε καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ αἰσθάνθηκε μιὰ κρυφὴ λύπη. Τὸν ἐσυνήθισε νὰ τὸν βλέπῃ ταχτικά, ἀνάμεσα σὲ τόσους καὶ τόσους βρωμερούς, καθὼς τοὺς ἔλεγε, ἔκεινος τῆς φαινούντων μιὰ παρηγοριά, ἔπειτα δὲν ἦταν οὔτε μιὰ οὔτε δύο μέραις ποῦ τὸν ἔβλεπε, ἦταν ἔνας μῆνας καὶ περισσότερο. Μ' αὐτὴ τὴν πεποιησι πῶς δὲν θὰ τὸν ιδῇ τὴν ἡμέρα ἔκεινη βγῆκε ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς μὰ

δὲν είχε κάμει τὸ μισὸ δρόμο ποῦ ἀπὸ μακριὰ τὸν ξαγνάντεψε, ἀναστέναξε, τῆς ἐράνηκε πῶς ἔθγαλε ἔνα βάρος ἀπὸ τὰ στήθια τῆς, ἐκεῖνος ἕρχουνταν κατ'ἐπάνω της, μὰ μόλις τὴ σίμωτε παραμέρισε λιγάκι σὰν ἀπὸ σέθας, τὰ μάτια τῆς ἀντίκρυσαν τὰ δικά του, τὶ ζωντανὰ μάτια, τῆς φάνηκαν πῶς τῆς ἡμέρασαν..... Ἀκόμη στὴν ἡμέρα τῆς δὲν εἶδε τέτοια μάτια!

"Ἐκαμε δέκα βῆματα καὶ ἔτσι τῆς ἥλθε νὰ στρέψῃ πίσω τὸ χρυσό της κεφάλι νὰ τὸν ἰδῇ πάλι, γύρισε καὶ τὸν εἶδε, ἐκεῖνος ἔστεκε καταμεστα 'ς τὸ δρόμο καὶ τὴν κύτταζε ἀκόμη.... Ἀνατρίχιασε, τὸ ρόδινο πρότωπό της ἔξαρνα χλώμισε, ἔνα πρᾶγμα βαρὺ σὰν πέτρα πλάκωσε διὲ μιᾶς τὴν καρδιά της, ἔνας κυρφὸς λογισμὸς ἀρχισε νὰ βασανίζῃ τὸ νοῦ της.

"Ολη ἐκείνη τὴν ἡμέρα στὸ ἐργοστάσιο δὲν ἔθγαλε λόγο ἀπὸ τὸ στόμα της.... Ὁ νέος μὲ τὸ σταχτὶ ἐπανωφοράκι, μὲ τὰ γλυκὰ καὶ μυρια μάτια ποῦ τῆς φάνηκε πῶς τῆς μίλησαν, δὲν ἔφευγε ἀπὸ τὸ νοῦ της, δὲν μακρύνουνταν ἀπὸ τὰ μάτια της.

"Οταν τὸ βράδυ τῆς ἔδιξε ἐκείνης ἡμέρας ἔφυγε ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιο κατὰ τὸ συνηθισμένο μονάχη της, τὸν συνάντησε καὶ πάλι, τὰ γόνατά της τρεμαν, τοῦ βραχιοῦ τὸ σκοτάδι δὲν τὴν ἄφινε νὰ ἰδῇ τὰ μάτια του, μὰ αἰσθάνθηκε τὸ φόρεμά του ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ ποῦ ἀγγιξε τὸ δικό της καὶ τὴ φωνή του τρεμουλιαστὴ καὶ ἀδύνατη σὰν κιθάρας φωνὴ μακρυσμένη ποῦ τῆς εἴπε.

— Ἀγάπη μου, μ' ἐτρέλανες!

— Η φωνή της ἐκόλλησε στὰ χείλη της, δὲν μπόρεσε ν' ἀποκριθῆ!

— Τί ἔχεις, 'Ελενίτσα μου, κ' εἶνε τὰ μάτια σου θολὰ καὶ χλωμὴ ἡ ὄψι σου; τῆς εἴπε ἡ μάνα της.

— Μου πονάει λίγο τὸ κεφάλι μου.

— Κακὸ νὰ μὴν ἔχης, κάποια θὰ σ' ἔθξσκανε.

— Ήταν ἡ πρώτη φορά ποῦ ἡ 'Ελενίτσα ἔκρυθε μυστικὸ ἀπὸ τὴ μάνα της!

IV

Τὸ συναπάντημα ἦτο ταχτικὸ πρωτὶ καὶ βράδυ.

'Απὸ ταῖς γλυκαῖς ματιαῖς καὶ τὰ τρεμουλιαστὰ καὶ πεταγτὰ στὸ σκοτάδι λόγια ἥρθαν στὰ σιμά, δὲν εὔρισκε πλέον ἡ καρδιά τους παρηγοριὰ μὲ λόγια ποῦ πολλαῖς φοραῖς κομμένα τὰ συνέπαιρνε τὸ ἀγέρι καὶ ἡ ἀπόστασι.

"Ένας πόθος τοὺς ἔσπρωχνε καὶ τοὺς δυὸ νὰ σρίξουν τὰ χέρια, νὰ ποῦν δσα εἰχαν γιὰ τόσο καἱρὸ σωριασμένα στὴν καρδιά τους. Δύο τρεῖς βραχυαῖς τὴν 'πῆρε ἀπὸ κοντὰ ἐκεῖνος νὰ τῆς μιλήσῃ πιά, μὰ ἐκείνη ὡς τότε δὲν τὸ ἥθελησε, τώρα διω; αἰσθάνθηκε καὶ αὐτὴ τὴν ἀνάγκη, εἰχε πολλὰ νὰ τοῦ εἰπῆ, πολλὰ ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὸ στόμα του. Ἁταν ὠμορρη καὶ ἡσυχη βραχιέ, σκοτάδι καὶ λίγοι στὸ δρόμο οἱ διαβάτες· τὴν σίμωτε ἡσυχα ἡσυχα σὰν νᾶχε κάτι νὰ τῆς κλέψῃ, τὸν

εἶδε ἔκεινη ἔξαφνα καὶ στάθηκε. Πιάστηκαν χρυφὰ χρυφὰ ἀπὸ τὰ χέρια, φωτὶὰ ἡταν τὰ χέρια του καὶ τὰ δικά της χρύα, δὲν ἔτρεμε ἔκεινος σὰν κι' αὐτή, τῆς ἔσφιγγε τὸ ἄχαμνό της χέρι καὶ ἡ πνοὴ ἀπὸ τὰ στήθια του χυποῦσε σὰν φλογισμένη στὸ χρύο πρόσωπό της. "Οπου τὴν σταματοῦσε ἔστεκε ἔκεινη καὶ σὰν τὸ φοβισμένο ἄρνακί τὸν ἀκολουθοῦσε.

'Απὸ μιὰ μερὶὰ κι' ἀπ' ἄλλη ὁ δρόμος εἶχε πιπεριαῖς καὶ ἀκακίαις στάθηκαν καὶ οἱ δύο σὲ μιὰ ἀκακία ἀποκάτου, ἀπὸ τοὺς κλώνους καὶ τὰ φύλλα ἀνάμεσα ἔβλεπαν ταῖτρα ποῦ φεγγοβολοῦσαν, τὸ δροσοβόλισμένο βραδιανὸ ἀγέρι χαίδενε τὸ πρόσωπό τους, τί ὥμμορφη ὥρα! τί γλυκιὰ βραδιά.

Τὰ εἶπαν! Μὰ τί ἐμουρμούρισαν τί εἶπαν ἔκει μονάχοι πιασμένοι ἀπὸ τὰ χέρια ὁ Θεὸς μονάχα τὸ γνωρίζει καὶ ἡ καρδιὰ τους! 'Η ὥρα 'προχωροῦσε, ξθελε ἔκεινη νὰ φύγῃ, μὰ ἔκεινος τὴν χρατοῦσε σὰν ὥρα τὸ μωρὸ ἀπὸ τὸ χέρι, ἔξαφνα τὴν ἀγκαλιάζει, γέρνει σὰν τ' ὥμμορφο τὸ μωρό τὸν ἀπάνω της καὶ τὰ χείλη του σμίγουν τὰ δικά χυπαρίσσια τὸ κορμί του ἀπάνω της καὶ τὰ χείλη του σμίγουν τὰ δικά της. Εἰς τῆς νύχτας τῆς σιγαλιὰ σὰν πουλιοῦ κελάτιδισμα ἀκούστηκε της. Εἰς τῆς νύχτας τῆς σιγαλιὰ σὰν πουλιοῦ κελάτιδισμα ἀκούστηκε της. Τὸ φίλημά του, τὸ δένδρο ποῦ τους σχέπαξε ἔσεισε τὰ φύλλα του, τὸ φίλημά του, τὸ δένδρο ποῦ τους σχέπαξε μπορεῖ νὰ μείνῃ ἀνατρίχιασε ἡ πυκνόφυλλη ἀκακία, καὶ τί πρᾶγμα μπορεῖ νὰ μείνῃ καὶ ἀδιάφορο στὸ πρῶτο φύλι τῆς ἀγάπης; Γλύστρησε ἡ 'Ελενίτσα ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά του στὴ στιγμὴ ποῦ ἐμαρμάρωσε ἔκεινος ἀπὸ τοῦ φιλιοῦ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὸ μάγεμα καὶ τὸ ἔφυγε!

'Η καρδιά της χτυποῦσε τόσο δυνατὰ σὰν νάθελε νὰ πεταχτῇ ἀπὸ τὰ στήθια της, ἔφυγε χωρὶς νάχη τὸ θάρρος νὰ γυρίσῃ πίσω τὰ μάτια της. "Οταν ἔφθασε στὴ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ της ἀνάσσανε, τῆς φάνηκε πῶς ἀπὸ μεγάλο κακὸ σώθηκε, πέταξε τὴν ψάθα της σ' ἑνα σοφὰ καὶ ἐκάθισε σὰν ἀπὸ μακρυνὸ δρόμο κουρασμένη. Τὸ τραπέζι του δείπνου ἦταν ἔτοιμο, δὲν εἶχε ὅρεξι νὰ φάγῃ, μὰ κάθε φορὰ ποῦ ἀσήκωνε ἡ 'Ελενίτσα τὰ μάτια κι' ἀντίκρυζε τὰ μάτια τῆς μάνας της, κωνεὶ ἡ 'Ελενίτσα γιατὶ καὶ τί δὲν βλέπει τῆς μάνας τὸ μάτι;

—Κάτι ἔχεις, 'Ελενίτσα μου, σὰν κακιωμένη φαίνεσαι, σὰν ταραγμένη μὴ σου συνέδῃ τίποτε, κορίτσι μου;

—"Οχι, μάνα μου, ἀποκρίθηκε φεύτικα χαμογελῶντας, καὶ ἀμα τὰ μάτια τῆς μάνας της χαμήλωσαν, ἔνας χρυρὸς στεναγμὸς ἔφυγε ἀπὸ τὰ χείλη της.

"Ετρεμε ἀκόμη ἡ καρδιά της ἀπὸ τοῦ ἀγαπητικοῦ της τὸ ἀγκαλισμα, ἔκαιγαν ἀκόμη τὰ χείλη της ἀπὸ τοῦ φιλιοῦ του τὴν φλόγα!

Πήγε νὰ πλαγιάσῃ, πῶς νὰ κοιμηθῇ; ἑνα ἑνα ἔξεκουθάριαζε ἡ ἐνθύμησί της δσα λόγγα στὸ νοῦ της μὲ τόση χάρι ἔκεινος ἐδίπλωσε καὶ σὰν προσευχὴ τὰ ξαναμουρμούριζαν τὰ χείλη της! Μιὰ γλυκειὰ ἀνατρίχιλα τρέχει εἰς διο τὸ σῶμά της καὶ τὰ δάκρυα τῆς ἔρχουνται στὰ μάτια φλογερὰ καὶ ἀθέλητα. Δὲν μετάνοιωσε ὅχι γιατὶ ἔσταθηκε νὰ τὴν σιμώσῃ, τοῦ χρατοῦσε μὲ τέτοιο πόθῳ κι' αὐτὴ τὸ χέρι, γιατὶ

τοῦ εἶπε πῶς τὸν ἀγαπᾶ πολὺ καὶ αὐτὴ, μόν' ἐθλίβετο πᾶς δὲν τοῦ εἶπε ὅσα τῆς ἥρχουνταν τώρα στὸ νοῦ της καὶ δὲν τοῦ ἔδωσε κι' αὐτὴ ἔνα φιλί στὸ στόμα ποῦ τόσο γλυκὰ τῆς μέλησε, ποῦ τῆς ὡρχίσθη αἰώνια ἀγάπη καὶ μὲ μία τέτοια τρεμοῦλα τὴν φίλησε! Ἡ νύχτα τῆς φίνηκε ἀτέλειωτη καὶ μνῆμα τὸ χρεββάτι, τὸ πρῶτο φῶς τῆς χαραυγῆς τὴν ηὔρε μὲ δακρυσμένα μάτια—"Ἄχ! τί πρᾶγμα εἶνε αὐτὴ ἡ ἀγάπη!

Δὲν ἤξευρε ἡ δύστυχη Ἐλενίτσα τί κρύβεται; πίσω ἀπὸ τὸ πρῶτο τῆς ἀγάπης φιλί!....

V

—Σὲ γελᾶ, δύστυχη, ὁ Ἀλέκος, βγάλτο ἀπὸ τὸ νοῦ σου πῶς θὰ στεφανωθῇ, εἶνε τοῦ διαβόλου κάλτσα αὐτὸς, ἐγὼ τὸν γνωρίζω, τὰ ἔδια ἔκαμε καὶ μὲ πολλαῖς ἄλλαις, τὴν Φώτω τῆς κυρὰ Μαριγώς αὐτὸς τὴν ἀδίκησε, αὐτὸς τὴν πῆρε στὸ λαιμό του, βλέπεις ἔχει τὸν παρᾶ κι' δλα τὰ βγάζει πέρα. Εἶνε μάγκα, Ἐλενίτσα μου, ἄνοιξ! τὰ μάτια σου γιατὶ κ'έσε θὰ σὲ γελάσῃ, κλαίεις καὶ τρέμεις στὰ κορίτσια ἐμπρός, ποῦ λές καὶ κλαίεις διὰ ἀλήθεια, μὰ εἶνε μάγκα πρώτης τοῦ διαβόλου ὁ γυλός.—Αὐτὰ τῆς ἔλεγε μία ἀπὸ ταῖς σύντεχναῖς της ποῦ μαθε τὸ μυστικό της.

Καὶ ἡ Ἐλενίτσα χλωμή καὶ κρύα σὰν τὸ μάρμαρο ἄκουγε ταῖς θλιβεραῖς εἰδησες γιὰ τὸν Ἀλέκο της μὲ πόνο καὶ λαχτάρα. "Ο, τι κι! ἀν τῆς ἔλεγαν πῶλα ἥταν ἀνώφελα λόγια! Τῆς ἄνοιγαν τὰ μάτια σὲ στιγμὴ ποῦ δὲν εἶχε τίποτε νὰ φυλακῇ, τίποτε νὰ ὑπερασπίσῃ. "Οσα τῆς ἔλεγε ἡ δύστυχη ἡ μάνα της στὰ χαμένα πῆγαν, ἥλθε μία στιγμή, στιγμὴ φαρμακερή καὶ μαύρη γι' αὐτὴ καὶ τὸ χρυσὸ πουλὶ τῆς τιμῆς πέταξε ἀπὸ τὰ χέρια της. Τὴν ἔπειλάνεσε μὲ λόγια γλυκὰ ὁ Ἀλέκος, τὴν τύφλωσε ἡ ἀγάπη καὶ παραδόθηκε στὴν ἀγκαλιά του. Ἀπὸ τὴν ὥρα ἔκεινη μαύρος πόνος βόσκει στὰ σπλάγχνα της καὶ μαύρο σκουλήκι σαρκώνει τὴν καρδιὰ της, δὲν εἶνε πιὰ ὁ Ἀλέκος της ἔκεινος πούταν μία φορά, δὲν τρέμουν πιὰ τὰ χέρια του στὰ δικά της, δὲν ἔχουν πιὰ τὴ φλόγα καὶ τὴ γλύκα πούχαν τὰ φιλιά του, είναι κούφια καὶ κρύα τὰ λόγια του καὶ χωρὶς πόθο τ' ἀγκαλιάσματά του.

'Ἀλλοιά καὶ ἀλλοίμονο σ' ἐμένα ἀν δ Ἀλέκος.... καὶ πρὶν νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ νοῦ της ὄλαχερη ἡ φαρμακερὴ σκέψη μὲ δλη τῆς καρδιᾶς της τὴ δύναμις τὴν ἔσπρωχε πίσω λέγοντας ὅχι! ὅχι! ὅχι! Μὰ τὴ γλυκειὰ αὐτὴ πεποιθησι ποῦ ἔθάσταινε ἀκόμη τὴν ἀγάπη της καὶ χρύσωνε ταῖς μέραις τῆς ζωῆς της, ἔξαφνα ἐσύντριψε ἔνα περιστατικὸ ποῦ ἡ δύστυχη κόρη δὲν τὸ περίμενε.

Κατάλαβε πῶς τὰ σπλάγχνα της μέσα εἶχε τὸ καρπὸ τῆς ἀγάπης της, πῶς ἥταν μητέρα.... Ἀνετρίχιασε! καὶ μὲ τὰ δυό της χέρια σκέπασε ἀπὸ ντροπή τὸ πρόσωπο καὶ ἔκλαψε, ἔκλαψε τὴ συμφορά της!

"Ετρεξε στὸ Ἀλέκο καὶ τοῦ φανέρωσε τὴν θλιβερὴ θέσι της, τὴν παρηγόρησε ἔκεινος μὲ λόγια καὶ φιλιά, μὰ ἡ φτωχὴ Ἐλενίτσα δεν

γῆρε στὰ φίλια καὶ στὰ λόγια του τὴν πεποίθησ· καὶ τὴν βεβαιότητα ποῦ 'περίμενε.

ποῦ περίμενε.
Απέρχασαν μῆνες, ημέραις καὶ μῆνες σκληροὶ καὶ μαῦροι γι' αὐτή,
ὅ καιρὸς τὴν ἐσφιγγὲ πιά, ἡ μάνα της, ὁ ἀδελφός της, ἡ σύντεχναις
της, ὁ χόσμος δόλος θάξειλε πανερή τὴν ντροπή της, τὴν ἀτιμά της...

Μία ἐπίδια τῆς ἔμενε μονάχα, μια σωτηρία ευρήκε ο ζαλισμένος νοῦς τῆς!

—Δὲν εἶνε ἀλήθεια πῶς θὰ μὲ στεργανωθῆς γρήγορα, Ἀλέκο μου; του εἶπε κλαίοντας —δὲν εἶνε ἀλήθεια πῶς θὰ μὲ σώσης γρήγορα ἀπὸ τὴν ἀτιμίᾳ; καὶ γονατιστὴ μπροστά του περίμενε τὸν παρήγορο καὶ εὐσπλαγχνο λόγο ἀπὸ τὰ χείλη του σὰν καταδικασμένη τὴν χάρι τῆς ζωῆς.

Τὰ λόγια της σὰν ἀστροπελέκι: ἔπεσαν ἐπάνω του, αὐτὸς ὁ τρόπος γιὰ νὰ σωθῇ ή 'Ελενίτσα ἀν τέτοιο κακὸ τῆς ἐτύχαινε ποτὲ σ' ἀλήθεια δὲν 'πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ του, ποτὲ δὲν τὸ στοχάσθηκε πῶς θάξει μία τέτοια ἐλπίδα ή φτωχὴ 'Ελένη! Τὰ λόγια της τοῦ 'φάνηκαν σὰν προσβολή, ή ἐλπίδα της σὰν μιὰ ταπείνωσι γι' αὐτόν! Δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ τῆς ἀρνηθῇ οὔτε τὴν ἀρετὴν νὰ τῆς δώσῃ μιὰ ἐλπίδα, μία βεβιώτητα, ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνη αισθάνθηκε ἔνα μῆσος γι' αὐτή! Μὲ μία ματιά της ἀπὸ ἐκείνων ποῦ ρίχτουν ἡ ἔξυπναις γυναικεις σὰν κι' αὐτὴ κατάλαβε πώλη τὴν θέσι της, τὴν ἀλλαγὴ τῆς ψυχῆς του καὶ μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια καὶ τὴν ψυχὴν στενεμένη ἀπὸ τὸν πόνο στὰ χεῖλη:

τὸν πόνον στὰ χεῖλη: —Δὲν μὲ λυπᾶσαι, Ἀλέκο; στοχάσου πῶς ὑπάρχει Θεός! —εἶπε καὶ
ἔψυγε! Ἡ χλωμάδα τῆς ὄψις της, ὁ πόνος καὶ ἡ θλίψις τῆς ψυχῆς της
ποὺ ζωγραφίζουνταν στὰ μάτια της ἀνησυχούσαν τὴ δύστυχη μάνα
της, ἡ σύντεχνας της ἄρχισαν νὰ τὴν πειράξουν, ἐνόμικες πιὰ κι' αὐτὴ
πῶς ὁ κόσμος ὅλος ἔχειρε τὴν ἀτιμία της. Ἡ ζωὴ ἡταν μαρτύριο γι'
αὐτή. 'Ο Ἀλέκος ὁ κλέφτης τῆς τιμῆς καὶ τῆς καρδιᾶς της οὔτε νὰ
τὴν ἀκούσῃ δὲν ἔθελε πιά:

Σὲ ποιὸν νὰ εἰπῆ τὸν πόνο της, ὁ κόσμος μὲ δίκρῳ θὰ τῆς ἔριχτε
ἀδικο. Ἐσώπασε, δὲν ἔχλαψε, δὲν στέναξε πιά.

Μιὰ νυχτὶα σηκώθη ἔξαρνα ἀπὸ τὸ κρεβᾶτι ποῦ τόσας οὐχταὶς δὲν ἔκλεισε μάτι σ' αὐτό, μάζεψε λίγα ροῦχά της, πῆρε μιὰ φωτογραφία τοῦ ἀδελφοῦ της, ἔνα μχντῆλι ἀπὸ τὸ συρτάρι τῆς μάνας της, λίγας δραχμαῖς ἀπὸ τὸ κόπο της καὶ χρυψά ἔψυγε χωρὶς κι' αὐτὴν γιωρίζη ποῦ πήγαινε!

Τὴν ἔδια ἐξελν̄ νυχτὶ καὶ δύστυχη μάνα τῆς ὠνειρεύοταν τὸ γάμο τῆς κατ̄ ὁ Ἀλέκος ὥρκίζουνταν εἰς ἄλλη αἰώνική ἀγάπη....

VI

Τὰ βάσανα τοῦ ταξιδιοῦ, ή πίκρα, ή ἀγωνία καὶ ή ἀπελπισία τὴν
ἔφεραν σὲ θέσιν γιγαντοπλήκτην καὶ βαρετὸν ν' ἄρρωστήσῃ! "Οταν ἦλθε στὰ

λογικά της ποῦ τάχε χάσεις ἀπό τὴν ἀρρώστια της, εἰδε πῶς βρέθηκε
ἀνάμεσα σὲ γυναικεῖς ποῦ δὲν ἐπερίμενε.

— Θεέ μου, τί ἀτιμία!

Σιμὰ στὸ κρεβᾶτι της στὸ τραπεζάκι εἶπάνω εύρηκε ἡ δύστυχη τὸ
πιστοποιητικὸ τῆς ἀτιμίας της ἐπιθεωρημένο καὶ σφραγισμένο ἀπὸ τὴν
ἀστυνομία! ὑφρόντισαν νὰ τῆς τὸ δώσουν πρὶν νὰ εὐγῆ ἀπὸ τὸ νοσο-
κομεῖο, τὸ διάβασε, τὸ ἔνανδιάβασε τρέμοντας καὶ μιὰ φωνὴ σὰν οὔρ-
λιασμα εὐγῆκε κομματιασμένη ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς της.

— Μάνα μου! Θεέ μου! καὶ ἔπεισε λιπόθυμη.

“Ἐπειτα ἀπὸ λίγαις μέραις, ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο τὴν ἔφεραν στὸ φρε-
νοκομεῖο.

Τρελάθη ἡ δύστυχη!

Καὶ ὁ Ἄλεκος; — Εἶναι πρᾶγμα παράδοξο, ζῇ εύτυχισμένος στὴν
Αθήνα!

Ζάχουθος

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ ΜΟΥ

Τυχαίως ἐγνωρίσθημεν
Μοιραίως ἡγαπήθημεν
Βραδέως ἐχωρίσθημεν
Ταχὺ ἐλησμονήθημεν.

N. A. ΚΟΤΣΕΛΟΠΟΥΛΟΣ